

Toewijzing van emissierechten aan installaties uit de nucleaire sector die onder het toepassingsgebied van Richtlijn 2003/87/EG vallen

1 Ten geleide

1.1 Lastenverdeling tussen de Federale Overheid en de Gewesten

In het kader van het Kyoto Protocol heeft België de verbintenis op zich genomen om in de periode 2008-2012 haar broeikasgasemissies met 7,5 % te verminderen in vergelijking met haar broeikasgasemissies in 1990. In het licht van de federale staatsstructuur werd de nationale reductie-inspanning verdeeld over de Federale Overheid en de Gewesten. De krachtlijnen van deze lastenverdeling worden hierna kort uiteengezet.

De Gewesten zijn verantwoordelijk voor het neerleggen van de emissierechten onder het Kyoto Protocol voor een hoeveelheid gelijk aan de broeikasgasemissies op hun grondgebied tijdens de periode 2008-2012 opdat België voldoet aan haar verplichtingen onder het Kyoto Protocol.

De Federale Overheid zal een reeks bijkomende maatregelen nemen die de broeikasgasemissies reduceren. Deze federale maatregelen zullen ingeschreven worden in het Nationaal Klimaatplan als het federale luik van dit plan. De inschatting van de emissiereducerende impact per jaar van deze maatregelen tegen de periode 2008-2012 worden geacht minimaal gelijk te zijn aan 4.800.000 ton CO₂-equivalent. Deze maatregelen worden jaarlijks geëvalueerd en zonodig herzien indien de economische groei stijgt boven de jaarlijkse groei voor de periode 2003-2008 zoals ingeschat door het Federaal Planbureau.

De Gewesten zijn verantwoordelijk voor het neerleggen van de emissierechten onder het Protocol van Kyoto. Zij krijgen emissierechten toegewezen op basis van de volgende regels:

- Waalse Gewest: de emissies van 1990 verminderd met 7,5 %, hetzij vandaag geschat op 50,23 mio. ton CO₂-equi.
- Vlaamse Gewest: de emissies van 1990 verminderd met 5,2 %, hetzij vandaag geschat op 83,37 mio. ton CO₂-equi.
- Brusselse Hoofdstedelijk Gewest: de emissies van 1990 vermeerderd met 3,475 %, hetzij vandaag geschat op 4,13 mio. ton CO₂-equi.

Voormelde toewijzing houdt in dat er meer emissierechten aan de Gewesten worden toegekend dan België krijgt onder het Kyoto Protocol. Om dit tekort te compenseren zal de Federale Overheid bijkomende emissierechten verwerven. Op basis van de meest recente inventarisatiecijfers voor het jaar 1990 zou deze aankoopinspanning op federaal niveau overeenkomen met een hoeveelheid van 2,46 miljoen emissierechten per jaar voor de 5 jarige periode 2008 – 2012.

1.2 Situering van het federale luik van het Nationale Toewijzingsplan

Rekeninghoudend met de Belgische federale staatsstructuur, en de bevoegdheidsverdeling die hiermee gepaard gaat, valt het Belgisch Nationale Toewijzingsplan 2005-2007 uiteen in drie gewestelijke luiken en één federaal luik.

Onderhavig document betreft het federale luik van het Belgische Toewijzingsplan 2005-2007 en heeft uitsluitend betrekking op installaties uit de nucleaire sector die onder het toepassingsgebied van Richtlijn 2003/87/EG (hierna de “Richtlijn”)vallen. De overige installaties die onder het toepassingsgebied van de Richtlijn vallen, worden behandeld in de gewestelijke luiken van het Nationale Toewijzingsplan 2005-2007.

Gezien voor voormelde installaties in de tijdelijke uitsluiting overeenkomstig artikel 27 van de Richtlijn wordt voorzien, zijn een groot aantal afdelingen uit het “gemeenschappelijke formaat voor het Nationale Toewijzingsplan 2005-2007”¹ zonder voorwerp.

Wel werd aan de Commissie kenbaar gemaakt dat in werkgroep tussen de Gewesten en de Federale Overheid de principiële beslissing genomen is om het Focal Point en het Designated National Authority² onder te brengen in de Nationale Klimaatcommissie. Deze informatie werd verstrekt omdat de mededeling van de Commissie betreffende de richtsnoeren voor het opstellen van het Nationale Toewijzingsplan expliciet vroeg om aan te geven in welke mate de uitvoeringsbepalingen op dit vlak gevorderd zijn.

2 Kerngegevens inzake de hulp- en veiligheidsinstallaties van de nucleaire sector

Rekeninghoudend met de vermogensdrempel (> 20MW nominaal thermisch ingangsvermogen) vallen de verbrandingsinstallaties voor de hulp- en veiligheidsinstallaties van de kerncentrales van Doel en Tihange onder het toepassingsgebied van de Richtlijn.

De installaties die onder de Richtlijn vallen betreffen de hulp- en veiligheidsinstallaties voor de productie van stoom of elektriciteit, om de essentiële veiligheidsfuncties van de centrale te kunnen blijven verzekeren wanneer de centrale geen stroom meer kan betrekken van buitenaf of niet meer voor zijn eigen stoomproductie kan instaan. Voor een lijst van de installaties, zie bijlage 1.

---

¹ Mededeling van de Commissie van 7 januari 2004, betreffende voor de lidstaten bestemde richtsnoeren voor de toepassing van de criteria van bijlage III van Richtlijn 2003/87/EG.

² Dit zijn twee verplichte instellingen onder het Kyoto Protocol die investeringen in de projectgebonden flexibele mechanismen moeten goedkeuren.

Het betreft installaties die bij normale uitbating in stand-by staan en die enkel geregeld worden opgestart om de goede werking ervan te testen. Hun benuttingsgraad is dan ook zeer gering. Gezien de beperkte benuttingsgraad zijn ook de corresponderende CO₂-emissies eerder beperkt.

De hulp- en veiligheidsinstallaties waarvan sprake hiervoor bevinden zich op de sites van de kerncentrales van Doel (KCD) en Tihange (CNT). De totale emissies van deze installaties bedroegen 3.262 ton in 2003. Dit is verwaarloosbaar klein vergeleken met een totale CO₂-uitstoot van ongeveer 125 miljoen ton in België. In de periode 1991-2003³ werden volgende minima, maxima en gemiddelde waarden opgetekend:

Opgetekende waarden	CNT (Tihange)	KCD (Doel)
Emissies 2003	2.194	1.068
Laagste emissies	1.209	754
Hoogste emissies	4.020	1.634
Gemiddelde emissies	2.256	1.107

Gezien de functie van de installaties, worden gelijkaardige waarden verwacht voor de periode 2005-2007.

De hulp- en veiligheidsinstallaties van de nucleaire sector worden volgende emissierechten toegewezen, behoudens ingeval van stroom- of stoompanne:

(Ton CO ₂ -eq.)	2003	2005	2006	2007
CNT (Tihange)	2.194	2.194	2.194	2.194
KCD (Doel)	1.068	1.068	1.068	1.068

Deze installaties stoten slechts CO₂ uit tijdens het periodiek testen, enkele keren per jaar. Zij hebben dan ook zeer lage emissieniveaus, en elke poging om de emissies te reduceren zou een negatief effect kunnen hebben op de veilige werking van de (nucleaire) installaties. Aangezien de veiligheid voor deze installaties prioritair is, is een reductiedoelstelling niet haalbaar.

³ Voor de berekening van de max., min. en gemiddelde waarden werd voor Tihange de periode van 1991-2003, en voor Doel de periode 1996-2003 gebruikt.

---

3 Uitsluiting van de hulp- en veiligheidsinstallaties van de nucleaire sector

De Federale Overheid wenst de hulp- en veiligheidsinstallaties van de nucleaire sector tijdelijke buiten de toepassing van de Richtlijn te houden, en dit voor de periode van 1 januari 2005 tot en met 31 december 2007. De Ministerraad besliste daartoe op 2 april 2004. Het betreft hier een toepassing van de mogelijkheid tot tijdelijke uitsluiting bedoeld in artikel 27 van de Richtlijn.

Nu het toewijzingsplan goedgekeurd is door de Commissie op 20 oktober 2004, kan de Federale overheid overgaan tot de aanvraag tot uitsluiting van deze type installaties bij de Commissie. Deze aanvraag zal ingediend worden tezamen met de uitsluitingaanvragen van de Gewesten.

De hulp- en veiligheidsinstallaties verbonden aan de kerncentrales beogen in essentie de bescherming van de bevolking tegen ioniserende stralingen. De beslissing tot het inzetten (gebruiken) van hulp- en veiligheidsinstallaties dient principieel uitsluitend op basis van veiligheidsoverwegingen te gebeuren. Bijkomende overwegingen - zoals markteconomische overwegingen in het kader van een emissiehandelssysteem - mogen niet de overhand krijgen. Wegens de zeer geringe uitstoot die bij normaal gebruik enkel gebeurt bij het periodiek testen van de installaties, zouden bijkomende reductie-inspanningen allicht een impact hebben op de veilige werking van deze installaties.

Deze hulp- en veiligheidsinstallaties vallen onder de Richtlijn doordat deze voor de omschrijving van haar toepassingsgebied het vermogen van een verbrandingsinstallatie als referentiepunt hanteert. Zoals hierboven reeds aangehaald, kennen de betreffende hulp- en veiligheidsinstallaties ondanks hun vermogen, slechts een geringe uitstoot, zodat we hier minder met een milieuvraagstuk dan wel met een veiligheidsvraagstuk te maken hebben.

Overeenkomstig artikel 27 van de Richtlijn zal in het Nationale Toewijzingsplan (federaal luik) dienen te worden aangeduid op welke wijze de uitgesloten installaties aan een gelijkwaardige verplichting onderworpen zijn inzake emissiereductie, het meten en rapporteren van emissies, de verificatie van deze rapporten en sancties bij niet naleving van de reductieverplichting, als de installaties die onder het emissiehandelssysteem vallen.

Deze gelijkwaardige behandeling dient ervoor te zorgen dat de installaties die worden uitgesloten geen competitief voordeel zouden genieten ten opzichte van concurrerende installaties die onder de Richtlijn vallen.

Daarbij werd met volgende elementen rekening gehouden:

a) Gelijkwaardige reductieverplichtingen - Het is weinig zinvol om installaties die uitsluitend voor de veiligheid van kerncentrales worden ingezet, met een reductie-inspanning te belasten. Immers, de emissies uit deze installaties zijn inherent verbonden aan hun veiligheidsfunctie, en stijgen of dalen dus in functie van de veiligheidsvereisten.

Teneinde de emissies van de hulp- en veiligheidsinstallaties zoveel mogelijk te beperken, wordt voorzien dat deze installaties enkel uitgesloten worden van de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten in de mate dat en voor zover de exploitant van een kerncentrale aantoonbaar dat hij de hulp- en veiligheidsinstallaties uitsluitend voor de veilige exploitatie van de kerncentrale gebruikt.

Ter zake wordt een lijst van de hulp- en veiligheidsinstallaties opgesteld die tijdelijk worden uitgesloten van de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten. Er zal er op worden toegezien dat de installaties op voornoemde lijst daadwerkelijk uitsluitend voor de veilige exploitatie van de kerncentrale gebruikt worden. Het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle zal dit toezicht uitoefenen, rekeninghoudend met de gegevens waarover ze reeds beschikt in het kader van haar wettelijke opdracht.

b) *Gelijkwaardige regels inzake bewaking, rapportage en verificatie* - De exploitanten van de hulp- en veiligheidsinstallaties dienen de nodige gegevens aan te leveren zodat kan worden vastgesteld of deze installaties in de praktijk uitsluitend voor de veilige exploitatie van de kerncentrale werden ingezet.

Rekeninghoudend met de bevoegdheidsverdeling inzake leefmilieu, kunnen de Gewesten, in voorkomend geval, nadere bepalingen vaststellen inzake het meten van en rapporteren van emissies en de verificatie van deze emissies.

c) *Gelijkwaardige sancties* – Indien een exploitant van een kerncentrale een hulp- en veiligheidsinstallaties geheel of gedeeltelijk zou gebruiken voor andere doeleinden dan voor de veilige exploitatie van de kerncentrale, zijn deze installaties niet langer uit de toepassing van de Richtlijn uitgesloten. In dat geval is de gewestelijke regelgeving inzake de handel in broeikasgasemissierechten van toepassing op deze installaties, inclusief de gewestelijke sancties vastgesteld overeenkomstig de Richtlijn.

Met het oog hierop is een ontwerp van koninklijk besluit⁴ uitgewerkt dat ter advies voorligt bij de voorziene adviesraden.

4 De openbare raadpleging

4.1 Algemeen : een openbare raadpleging in twee stappen

Richtlijn, Bijlage III, punt 9: “Het plan moet bepalingen bevatten inzake opmerkingen door het publiek, alsmede informatie over de regelingen die moeten waarborgen dat er terdege met die opmerkingen rekening wordt gehouden alvorens een besluit over de toewijzing van emissierechten wordt genomen.”

---

⁴ Ontwerp van koninklijk besluit tot omzetting van de Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 96/91/EG van de Raad

---

De Richtlijn voorziet in een openbare raadpleging met betrekking tot het Nationale Toewijzingsplan. In de praktijk, heeft de openbare raadpleging in twee stappen plaats, zodat de opmerkingen ten volle in aanmerking zouden kunnen worden genomen vóór de definitieve beslissing inzake het Nationale Toewijzingsplan:

- Een eerste openbare raadpleging vond plaats van 10 april tot 21 april 2004 en strekte ertoe kennis te nemen van de voorkeuren en opmerkingen van het publiek met betrekking tot de basisopties voor de opmaak van het federale luik van het toewijzingsplan. Deze eerste openbare raadpleging heeft plaatsgehad door publicatie op de website <http://www.klimaat.be>. Op deze website waren tevens koppelingen voorzien naar de websites waar de Gewestelijke onderdelen van het Nationale Toewijzingsplan voor openbare raadpleging werden gepubliceerd, voor zover reeds beschikbaar.

Opmerkingen konden tot 21 april 2004 verstuurd worden naar:

Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu
DG Leefmilieu – Afdeling Klimaatverandering
Oratoriënberg 20 bus 3
1010 Brussel
E-mail : climate@health.fgov.be
Fax : 02/210 46 99

Wij duiden erop dat naast voormelde openbare raadpleging, tevens met de betrokken sector (o.a. via het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle) overleg is gepleegd.

- De tweede stap in de raadpleging vindt plaats na de verwerking van de opmerkingen van de Commissie inzake het onderhavig document, met name vanaf 25 oktober tot en met 4 november 2004. Tijdens deze periode kunnen vragen over dit federaal Toewijzingsplan worden gesteld via de website <http://www.klimaat.be> op het e-mail adres climate@health.fgov.be.

4.2 Resultaat van de openbare raadpleging

Na de eerste raadpleging werd slechts één opmerking ontvangen, van de NGO Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw. Deze stelde dat beter onderzocht moest worden of hulp- en veiligheidsinstallaties die vooral bestaan uit dieselgeneratoren vervangen zouden kunnen worden door zuinigere generatoren op biodiesel of op aardgas, zonder te moeten inboeten op de veiligheidsfunctie van de installaties.

Vermits er geen vervanging van deze installaties voorzien is in de periode 2005-2007 en vermits ook in andere sectoren geen verplichting tot gebruik van biodiesel wordt opgelegd werd het inopportuun geacht om, voor wat betreft het Toewijzingsplan 2005-2007 rekening te houden met deze opmerking.

BIJLAGE I – LIJST VAN INSTALLATIES

De hulp- en veiligheidsinstallaties van de kerncentrales van Doel (KCD) en Tihange (CNT) worden uitgebaat door de vennootschap ELECTRABEL NV, Regentlaan, 8, 1000 Brussel.

Om veiligheids- en vertrouwelijkheidsredenen werd er voor geopteerd om cijfersgegevens en informatie aangaande de installaties in geaggregeerde vorm mee te delen.

Centrale	Aard van de installaties		MWth
	Aantal	Omschrijving	(*)
CNT (Tihange) 1, Avenue de l'Industrie 4500 Tihange	5	Installaties voor stoomproductie	110
	16	Dieselgeneratoren (**)	150
	21	Totaal CNT	260
KCD (Doel) Scheldemolenstraat- Haven, 1800 9130 Beveren	2	Installaties voor stoomproductie	90
	25	Dieselgeneratoren (**)	180
	27	Totaal KCD	270

(*) gezamenlijk vermogen van alle installaties op de site

(**) thermisch vermogen berekend op basis van een motorrendement van 40%